

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента на дисертацію

Рибальченка Олега Миколайовича

«Особливості впливу загроз на психологічну безпеку особистості

майбутнього фахівця технічного профілю»,

подану на здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю 053 Психологія

Актуальність тематики дослідження

Дисертаційне дослідження Рибальченка О. М. є актуальним та значущим як з практичної так і з наукової позиції адже сьогодні формування безпекового мислення здобувачів вищої освіти як цінності та поведінки у нормативах та суспільних відносинах є важливим завданням для нашого суспільства. Рецензована робота характеризується високим рівнем теоретичної та практичної цінності та наукової новизни.

Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна одержаних результатів не викликає заперечень, оскільки в рецензованій роботі Олег Миколайович Рибальченко вперше систематизував типи загроз та небезпек, що впливають на рівень психологічної безпеки особистості майбутніх фахівців технічного профілю на основі системного теоретико-експериментального вивчення питань психологічної безпеки.

До того ж, дисертант розробив, обґрунтував та апробував програму об'єктивної реєстрації загроз психологічній безпеці особистості. Крім того у рецензованій роботі розширено і доповнено психологічний зміст понять «психологічна безпека особистості» та «загроза психологічній безпеці», та викладено розуміння психологічних чинників та особистісних властивостей, що виступають детермінантами психологічної безпеки особистості майбутнього фахівця технічного профілю.

Також, слід відзначити, що у рецензованій роботі дістали подальшого розвитку ідеї щодо суб'єктивних факторів та індивідуальних особливостей

майбутніх фахівців, які відіграють важливу роль в актуалізації власних потенційних можливостей протидії небезпекам.

Оцінка змісту дисертації та її завершеності

Робота О. М. Рибальченка має чітку структуру, яка представлена вступом, трьома розділами, висновками до них, загальними висновками і списком використаних джерел серед яких третину займають роботи зарубіжних вчених, а також додатками.

У вступі рецензованої роботи чітко обґрунтована актуальність досліджуваної теми, показаний зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами, планами та темами, науково-коректно сформульована мета та завдання дослідження, визначені об'єкт та предмет дослідження, його методологічну та теоретичну основу, а також, надано інформацію щодо організації та методів дослідження. До того ж, особливу увагу у вступі привертає наукова новизна одержаних результатів, теоретична значущість та практичне значення дослідження, а також упровадження та апробація результатів дослідження.

У першому розділі дисертаційної роботи дисертантом було виявлено, що за своєю природою будь-яка небезпека для особистості є загрозою, але, перебуваючи під загрозою, особистість наражається на небезпеку; виокремлено чотири основні напрями дослідження психологічної безпеки; з'ясовано, що уявлення про безпеку доцільно розглядати як ментально вибудовані образи, через які здійснюється суб'єктивна репрезентація та категоризація окремих параметрів або всього патерна ситуації як безпечних або небезпечних для конкретної людини чи соціальної групи; з'ясовано, що до основних критеріїв психологічної безпеки особистості дослідники зараховують: цілісність людини, функціонування організму та психіки у відповідності до існуючих норм, адекватність відображення і ставлення до світу, адаптивність функціонування, захищеність свідомості від змін її стану проти волі людини; встановлено, що психологічну безпеку особистості майбутнього фахівця технічного профілю доцільно розглядати як складну

багаторівневу динамічну систему, що відображає стан захищеності психіки від руйнівного, деструктивного впливу зовнішніх і внутрішніх загроз.

У другому розділі Олегом Миколайовичем Рибальченко за результатами емпіричного дослідження встановлено, що рівень загального інтегративного показника психологічної безпеки особистості майбутнього фахівця технічного профілю є низьким. Також, виявлено, що, починаючи з 2021 року по 2023 рік відбувається значне зменшення кількості осіб із високим рівнем психологічної безпеки, а натомість зростає кількість респондентів, яким притаманний низький рівень психологічної захищеності. До того ж, визначено, що імпліцитні уявлення загроз психологічній безпеці особистості майбутнього фахівця технічного профілю залежать від зовнішніх подій, що відбувалися в сучасному світі зокрема у нашій країні, та суб'єктивного сприйняття їх як загроз. Також, дисертантом констатовано наявність динаміки ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців технічного профілю та доведено наявність трансформаційних процесів мотиваційної сфери досліджуваних осіб. До того ж, виявлено, що у контексті загроз психологічній безпеці, фахівці технічного профілю виявляють певні особливості у трансформації своїх життєвих сенсів.

О. М. Рибальченко, також, з'ясовано психологічні кореляти складових особистості майбутніх фахівців технічного профілю під впливом загроз психологічній безпеці та встановлено домінування впливу соціальних, політичних, техногенних і природних загроз на показник низького та середнього рівнів індексу психологічної безпеки особистості майбутнього фахівця технічного профілю.

У третьому розділі дисертант встановив, що одним із об'єктивних методів реєстрації загроз психологічній безпеці особистості, що допомагає вивчати психічні стани, є апаратний метод (поліграф). О.М. Рибальченко запропонував новий підхід – графічний аналіз тестограм електродермальної активності шкіри ГАТРеда, який дає змогу проаналізувати співвідношення психологічних небезпек у вигляді тестів, складених поліграфологом, і

психологічних загроз у вигляді відповідей досліджуваного, визначити його психічний стан. Було встановлено, що методика ГАТРеда при фіксації реакцій, що виникли унаслідок психологічних небезпек і загроз, дає можливість на підставі об'єктивної реєстрації цифрових показників отримати дані подальшого визначення стану психологічної безпеки особистості за зафіксованими показниками електродермальної активності шкіри ЕДА та з'ясовано, що з появою нових психологічних небезпек з'являється і новий вплив на фактично пережиті психологічні загрози, які були в минулому, внаслідок чого нові можливі загрози здатні змінювати загальний стан психологічної безпеки особистості.

Робота містить розгорнуті висновки які є логічними, узагальнюють її зміст та демонструють основні результати дисертаційного дослідження.

Згідно аналізу основної частини роботи, можна зробити висновок, що під час реалізації дослідження дисертантом було досягнуто поставленої мети дослідження, дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота відповідає паспорту спеціальності за якою вона подана до захисту.

Дисертацію виконано в межах бюджетної науково-дослідної теми кафедри психології та педагогіки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» - «Розвиток психологічного потенціалу особистості майбутніх фахівців в умовах технічного університету». Державний реєстраційний номер: 0121U108243.

Повнота наукових положень дослідження у дисертації та публікаціях

Основні положення та висновки дослідження викладені у десяти наукових працях чотири з яких відображають основні наукові результати дисертації, а шість засвідчують апробацію матеріалів дисертаційного дослідження. Публікації значною мірою висвітлюють основні наукові

положення дисертаційної роботи. Повнота розкриття змісту дисертації та демонстрація її результатів у публікаціях дисертанта відповідає чинним умовам. При цьому, порушення академічної доброчесності у публікаціях дисертанта та у дисертації виявлено не було.

Отже дисертаційне дослідження О. М. Рибальченка виконано на високому науковому рівні, при цьому отримані ним нові науково обґрунтовані експериментальні результати є значним внеском у психологію.

Дисертаційне дослідження яке виконав Рибальченко Олег Миколайович за темою «Особливості впливу загроз на психологічну безпеку особистості майбутнього фахівця технічного профілю» є самостійним, завершеним, творчим, науковим дослідженням яке відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії» затвердженого постановою Кабінету міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а його автор Рибальченко Олег Миколайович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 – Психологія.

Рецензент

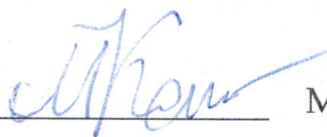
кандидат психологічних наук,

доцент кафедри психології та педагогіки

Національного технічного університету

України «Київський політехнічний

інститут ім. Ігоря Сікорського»

Марія КОНОНЕЦЬ

« » _____ 20__ року